

המחזה הזה כבר עבר את גבולות הטעם הטוב. זוהי פארסה גרועה.

ממשלת ישראל רומה לילד קטן, הידוע שעלו להיכנס לאמבטיה, אך המינסה בכל כוחו לדרות את הרגע.

אין זו עוד בעייה פוליטית. זוהי בעייה למומחה לפסיכולוגיה של ילדים.

לדחות ברגע. כל אדם בישראל יודע כי אין מנוס מנטישת איזור טאבה. ממשלת ישראל עברה את כל שלבי המאבק, ביצתה את כל התירור צים, הפסידה בכל המהלכים. לא נותר אלא לצאת.

אבל ממשלת ישראל אינה יכולה לקום ולצאת. היא רוצה לדרות את הרגע המר בתורש, בשבוע, ביום, בשעה.

תוך כדי כך נוקטים נציגיה עמדות יותר ויותר מגוחכות. נדמה שאיש אינו יודע עוד על מה לוחמת ישראל, ומי רוע.

הציבור ישלם. נציגי ישראל לר חמים עתה על מחר גבוה ככלי האפשר, שישולם לבעלי המלון וכפריהנופש.

זהו מחזה נדיר: מישלחת רישמית של מדינה מנהלת משאומתן עם מישיחת רישמית של מדינה אחרת, למען הכסף שישולם לאנשי עסקים פרטיים. מדינת ישראל למען אלי פפושאדו. משכר בינלאומי למען אלי פפושאדו.

היכן האינטרס של ישראל? כאשר ממשלת ישראל נוקבת מחיר מופרז, היא לא תשיג את הכסף מה מצרים. אלה ישלמו לכל היותר את המי חיר הריאלי, ואולי פחות.

אך בררשה מחיר כזה, נוקבת ממשלת ישראל סכום אשר אלי פפושאדו ידרוש אותו מחר מממשלת ישראל עצמה. על פי החוק, הוא יוכל לדרוש זאת, ככל מפונזיסיני. הוא יוכל לפנות לבית הדין שישלם ולהשיג את הכסף מן המדינה.

משמע: ברגע זה מנהלת ממשלת ישראל משאומתן נגד עצמה. ומשלם המיסים ישלם את המחיר.

איזה מלון? נושא אחר למשכר: ישראל דורשת תנאים מיוחדים שי אפשרו לכל ישראלי לעבור את הגבול בנקל.

היכן כאן האינטרס הישראלי? כאשר טאבה תהיה מצרית, ואביה סווסטה יהיה מלון מצרי בעל שם מצרי, האם מעוניינת ממשלת ישראל שי המוניישראל ידהרו לשם, תחת לעצור ולשהות במלון ישראלי באילת?

נדמה כאילו המישלחת הישראלית מנהלת משאומתן לטובת מצרים, נגד ישראל.

אולם איש בממשלת ישראל לא עצר כדי לשאול את השאלה הפשוטה: מהו האינטרס של ישראל?

קאפיטולציות. חוסריהמחשבה. בולט בכל.

למשל: עינין הרגל. אחרי שנקבע מקום אבן הגבול, ברור כי בצידו האחר השטח הוא מצרי, ובצידו האחר השטח הוא ישראלי. כל מדינה זכאית להניף את דגלה בשיטחה.

אולם כאשר הוריעו המצרים על כוונתם להניף את דגלם, גרם הרבר להתרגשות גדולה בישראל, עד כדי משבר. רק במאוחר תפסו הכל שוהו משבר מגוחך.

ערב פתיחת הכנס בהאג, ריא'נה שם ענת סרגוסטי את נציג אש'ך בהולנד, עפיך ספייה, כוכב פלסטיני עולה "חלומו של האחד לא יהיה הסיוט של השני!"

עפיך ספייה, איש חכם, מתנסח בזהירות רבה ובצורה מאוד מדוייקת. איש נאה, מלא-מרץ, לבוש בחליפה כהה ובעניבה. הוא הסכים לקבל אותי לראיון קצר, בשיא ההכנות לכינוס הנערך בימים אלה בהאג, בירת הולנד, על הסיכסוך הישראלי-פלסטיני, בחסות הולנדי דית.
נציגות אש'ך בהאג שוכנת בבניין הולנדי טיפוסי, בנוי מלבנים חומות. מבחוץ אין שום סימן-היכר. זהו בית ככל הבתים שמסביב. אין שום דגל, שום סמל, שום שלט מזהה.
מישרדו של ספייה, נציג אש'ך בהאג, נמצא בקומה השנייה. מאחורי שולחן הכתיבה תלויה תמונתו של יאסר ערפאת. השולחן עמוס בניי-רת, ובמיסדרונות מתרוצצים הפקידים, סוגרים את הקצוות האחרונים לכינוס.
ספייה הוא הרוח החיה מאחורי הצד הפלסטיני של הכינוס.
ביום השני בבוקר הוא היה עסוק, בין השאר

עכשיו כבר די ברור שהמדינה הפלסטינית זמינת לתקום. איך היא תיראה, לדעתך?
נכון שהמדינה הפלסטינית היא רכר בלתי-נמנע. אני חושב שנחום גולדמן נתן פעם את ההגדרה הטובה ביותר למדיניות במיורח התיכון, שהיתה נכונה עד לזמן האחרון. באמצע שנות ה-70, כתגובה על תרגילי האקרובטיקה של הנרי קיסינג'ר, אמר גולדמן שה"הדיפלומטיה היא האמנות של רחייית הבלתי-נמנע".
עכשיו אנחנו נמצאים בצומת דרכים, ברגע של אמת.
המועצה הלאומית הפלסטינית באלג'יר קיבלה שתי החלטות עיקריות. הכרזתו על קיומנו כמדינה, ועל נכונותנו לדרוקים. זה היה השיא של שנת ה'אינתפאדה, שיכולה להתפרש כניסיון לשילטון-עצמי תחת כיבוש.
ההוכחה היא פריחתן של הוועדות העממיות, המת-עסקות בכל שטחי החיים — חינוך, בריאות, חקלאות — רברים שמרכזיה-כוכב שלהם עבר מידי השילטון הכובש לידיים הפלסטיניות.
החברה הפלסטינית עוברת כיום תהליך של דמו-קרטיוזיציה, של לקיחת-אחריות וקבלת-החלטות. ישר-אל עורכת גלי מעצרים של המנהיגים המקומיים, אבל הם צריכים לדעת שהרברים ממשיכים להתנהל אפילו על-ידי הדרג החמישי או השביעי של המנהי-גות.

במועצה באלג'יר הרגשנו את המאפיינים של המדינה הפלסטינית.
זאת תהיה שיטה רבי-מיפלגתית, פלורליסטית, שבה לאופוזיציה יהיה תפקיד חשוב בוויכוח הלאומי. המדינה תכבד את הרשות והאמונות של כל אזרחיה. תהיה זאת חברה שבה יהיה שיוויון מלא, מוכר ומיישים בין המינים.

מה יקרה להתנחלויות הישראליות?
כמו שידוע, ההתנחלויות קמו בזמן שמפילגת-הע-בודדהמפא"י היתה בשילטון, ואז זה היה סיפוח זוחל. ההתנחלויות התרחבו כאשר הליכוד היה בשילטון, וזה הפך לסיפוח דוהר.
זה נעשה בניגוד לחוק הבינלאומי, ובעיקר לאמי-נת'ז'נווה הרביעית, האוסרת באופן מיוחד על שילטון כובש לשנות את האופי הדמוגרפי של השטח הכבוש, הן על-ידי גירוש תושבים, הן על-ידי התנחלויות. כידוע, רוב המתנחלים באים מתוך הקבוצות הפי-נאטיות והמוסותות ביותר של החברה הישראלית, כך שאי-אפשר להתייחס אליהם כאל גשר עתידי ליחסים הארמוניים.

באופן מעשי אפשר לצפות שממשלת ישראל תפ-נה את ההתנחלויות. אחרת ייצור קיומן מתח מתמיד בתוך החברה הפלסטינית, ועלול להזמין כניסה מחיר-דשת של הצבא הישראלי לשטח. אז לא תהיה שום אפשרות לקיים את הסכם.
אבל בשנים האחרונות באו רבים מהי-מתנחלים כמסירות של נוחיות כלכלית, ולא כמסירות אידיאולוגיות.

נוסף על כך שהחלטה להקים את ההתנחלויות היתה מראש החלטה בלתי-יחוקית, ושהיה ברור שקיור מן מסבך את האפשרות להגיע לפיתרון מוסכם, על-י-נו גם להיות ריאליסטים: המדינה הפלסטינית תצטרך לקלוט את הפליטים הפלסטיניים שיחזרו מהגלות. אומנם הם לא יוכלו לחזור ממש לבתיהם ולאדמתם, אך לפחות יחזרו למדינתם.
קשה לי לדאוג לגורלם של המתנחלים, מפני שא-ני מרגיש שהם לא מתייחסים בכלל לעובדה שהעם הפלסטיני חי בתנאים בלתי-אנושיים תחת הכיבוש ובמרחב כולו.

"נבנה לאבה ואלוהים יסלח על הסגת הגבול!"

בהכנת לוח-הזמנים לנציגים הפלסטיניים וב-אירגון ראיונות ופגישות בשבילם. זמנו היה קצר, ועם זה התעכב בראיון בניסוח מדוייק של כל מישפט וכל רעיון.
כמו שידוע, בירושלים, ב-1950. מישפחתו התגוררה עד 1948 בשכונת בקעה, בעיר המע-רבית. אז נאלצה לעקור לעיר המזרחית, שם חיות אמו ואחותו עד היום בשכונת שיח-ג'ראח.

ב-1966 נסע עפיך ללמוד מדעי-המדינה ב-בלגיה, ושם היה כאשר פרצה מלחמת ששת-ה-ימים. לכן נרשם במיפקד האוכלוסין שנערך בשטחים הכבושים אחרי המלחמה, ומבחינה חוקית היה "לא קיים".
ב-1968 ביקשתי לחזור הביתה, "סיפר, קיי-בלתי ויזה של תייר לחודש ימים, ויזה שלא ניתנת להארכה. התנאי לכניסתי לארץ היה ש-אציג כרטיס חזרה לאירופה. זו היתה הפעם האחרונה שראיתי את ירושלים".

ב-69-71 היה ספייה נשיא אירגון הסטודנ-טים הפלסטיניים בבלגיה. ב-74-75 כיהן בתפ-קיד זה באירגון הסטודנטים הפלסטיניים בצר-פת. ב-1976 הצטרף באופן רשמי למת"ח, ואז כיהן במשך שנתיים כמשקיף אש'ך במוסדות האו"ם ב'ז'נווה. בשנים 78-81 היה איש צוות בלישכתו של יאסר ערפאת בבירות, אחראי לעניינים האירופיים של האירגון. ב-81-85 היה חוקר במכון אקדמי בבלגיה, וב-85-87 קיבל מילגת-אורח מטעם המכון לעניינים בינלאו-מיים של אוניברסיטת הארוורד רבת-היוקרה בארצות-הברית.

הוא נשוי עם אשה בלגית ואב לשתי בנות. הראיון נערך בשפה האנגלית.

איזה שינוי אתה רואה בין ישראל של לפני-הבחירות לבין ישראל שלאחריה-ב-חירות?

אנחנו חשכנו שהבחירות לכנסת יהיו ההורמות של החברה הישראלית לנקוט פעולת-תגובה שחרת-שלום.

במהלך המעורבות האמריקאית בוויאטנאם אמר רב אמריקאי שבתורה דמוקרטית הכל אחראים, גם אם רק מעטים אשמים. ישראל נמצאת במצב דומה. אנו חשים שהיא מפעילה עלינו ריכוז, שהוא דמוקר-טי למראית-עין.

פעם בארבע שנים יש לכל חייל ולכל אזרח בוחר האפשרות להכריע בין דרכים פוליטיות מתחרות. והנה ההחלטה הדמוקרטית הקולקטיבית היתה להמ-שיך ולהתכחש לזכות-קיומנו ולזכותנו להגדרה עצ-מית.

ואיך אתה רואה את מתחנה-השלום הי-שראלי?
מוכרחים לציין שמתחנה-השלום אצלנו, בתוך

"הדיפלומטיה היא האמונות של דחיית הבלתי-נמנע!"

אש'ך, הוא השולט, בעוד שבישראל מתחנה-השלום הוא עדיין מיעוט שולי.
את הממשלה הישראלית של היום אפשר להגדיר כממשלה שבה יש שיווי-מישקל בחוסר קבלת-החל-טות. לכן חשובה התערבות הקהילה הבינלאומית, כי היא יכולה לעזור לשיכבה הפוליטית בישראל לקבל החלטות.

אנחנו מאמינים שוועידה בינלאומית תאפשר לנו להפוך את הרדיקלים הבלתי-נמנע והעצוב של היום לדריקים אפשרי ונעים בארץ-הזאת.
פיתרון של שתי מדינות הוא נוסחה מתקבלת על הדעת, היכולה להתקיים בתנאי שחלומנו של האחד לא יהיה הסיט של השני.

שתי המדינות יוכלו לבחור: במקום התפשטות במרחב בצורה אופקית — התפשטות אנכית. ואם נבנה לגובה, אני בטוח שאלוהים יסלח לנו על הסגת-הגבול.

הישראלים טועים לעיתים קרובות, כשהם חושבים שהפיתרון לסיכסוך העירבי-ישראלי יבוא בעיקבות פשרה בין הליכוד המערך, בעוד שהפיתרון צריך לבוא בפשרה בין ישראל והפלסטיניים.
לדעתי האישית, אם ישאירו את המיגרס רק ל-שחקנים במרחב, הם לעולם לא יגיעו לפיתרון מוס-כם.

לדעתי הדרך המהירה ביותר להשיג הסכם היא, קודם כל, להציב את המטרה, ואחרי-כך לקבוע את כל הצעדים כהתאם למטרה הסופית.

אתה מצפה שהאמריקאים יכפו עכ-שיו הסדר על הצדדים?
אנחנו מקווים להשתמש בשתי המעצמות, מקווים שהדטאנט ביניהן ידביק אותנו לטובה. כמו שמדינת ישראל נולדה ב-1948 בהסכמה בין המעצמות הגדיר-לות, כך צריכה המדינה הפלסטינית, המתרגלת עכ-שיו את הרעיונות שלה, להיות הביטוי של הקונסנוס הבינלאומי.

איכרו מוזמן את הצפון (או הדרום) במי שאימתן זה. איש אינו יודע עוד מה הוא רוצה, בעצם, ומדוע. העיקר הוא שלא להגיד את הפסוק האחר המתבקש, או המכ-איב: עוזבים ביום א, בשעה א.

שיפוט על נתינים זרים הגרים בתחומה. מי שמעורר זיכרונות אלה בלב ה-מצרים, מעורר בהם את כל הטראומות מימי השיעבוד וההשפלה הלאומית. יום א, שעה א. אולם נראה כי המישלחת הישראלית והממונים עליה

אחד הזיכרונות המרים ביותר של מצריים קשור במושג "קאפיטולציות" — הסדר שכפו המדינות האירופיות במאה שעברה על הממלכה העות'-מאנית, ובכללה גם מצריים. לפי הסדר משפיל זה, לא היתה למצריים זכות של